

Oponentní posudek
k diplomové práci Ivana K n o t k a
na téma **Vazba v trestním řízení**

Tento posudek s ohledem na to, že diplomant již dvakrát svoji práci neobhájil, navazuje na původní oponentní posudek ze dne 8.8.2010, ale především na předchozí posudek dne 9.4.2011. Při předchozí neúspěšné obhajobě totiž nebylo autorovi uloženo podstatné přepracování práce, ale výhradně to, aby do ní zapracoval výhrady posudků svého vedoucího práce i oponenta s tím, že jinak lze z písemné práce jako podkladu pro obhajobu vycházet.

Znovu lze konstatovat, že diplomant si vybral pro zpracování diplomové práce téma vyhlášené katedrou trestního práva. Při jejím zpracování již i fakticky vycházel z poměrně velkého množství pramenů, včetně monografií, odborných článků, internetových stránek a judikatury především Ústavního soudu. Oceňuji, že vycházel i z interních předpisů státního zastupitelství. Zpracoval již i základy mezinárodněprávního a ústavněprávního zakončení zkoumaného institutu, jakož i diskuzi k právu na slyšení obviněného při rozhodování o vazbě. Od věci by nebylo zapracovat i názory P.Vantucha obsažené v jeho monografii o obhajobě v trestním řízení. Autor již zareagoval na předchozí výhrady a podle seznamu literatury vycházel z posledního aktualizovaného 6. vydání Komentáře k trestnímu řádu vydaného nakladatelstvím C.H.Beck, přesto v poznámkách pod čarou odkazuje na jeho 4.vydání (srov. např.pozn.48).

Dané téma zpracoval systematicky, avšak až s příliš podrobným členěním jednotlivých kapitol, které je na úkor plynulosti práce. Diplomová práce zůstává průměrným až podprůměrným kompilátem, navíc na některých místech její jednotlivé pasáže na sebe příliš logicky nenasazují. V některých pasážích autor nadále používá i problematickou strukturu věty (str.1 odst.3, str.2 odst.2, str.3 posl.odst., str.63 odst.3.), ale je již citelný poctivější přístup při závěrečné redakci, snad s výjimkou v oddílu 4.13 a problémů v interpunkci, zejm na str.85.

Po vlastním **Úvodu** v poněkud netradičně koncipované kapitole zahrnující v dalších oddílech i opodstatněnost vazby, základní zásady vazebního řízení a ústavně a mezinárodněprávní limity vazby (značně popisně pojaté) následuje **kapitola druhá** obsahující obecné vymezení pojmu a účelu zkoumaného institutu. V oddílu pojednávajícím o pojmu vazby jsou nadále pasáže, které na sebe nenasazují. Oproti první verzi práce autor už správně pojal výklad o účelu vazby, nedostatečně se však vypořádal s jejími podmínkami a zásadou rychlosti vazebního řízení a jejího přednostního vyřizování, když už je vůbec nezmínil v předchozí kapitole, zaměňuje přitom stále *terminus technicus konkrétní skutečnosti* za konkrétní okolnosti (str.13 odst.3). Spravedlivě nutno uvést, že na jiných místech práce však zmíněný termín běžně užívá.

Kapitola třetí předkládá historický exkurs. Diplomant v této části již zareagoval na dřívější výhrady, ať už jde o prameny či větší pozornost relevantním ustanovením trestního řádu z roku 1873. Nadále přetrvává moje výhrada, že mohl a měl věnovat větší pozornost vědeckému výkladu autorů z doby mezi dvěma světovými válkami. Ve vztahu k létům padesátým práce vycházela jen z exkursu autorů Růžičky a Jezulové, byť i z tohoto období jsou běžně dostupné historické původní prameny. Samostatný oddíl práce věnuje změnám v rozhodování o vazbě, tedy novelizacím trestního řádu z r.1961. Je však zbytečně popisný a tabulka na str.23 až nadbytečná. Oceňuji, že rovněž změny vyplývající z tzv. velké novely

trestního řádu jsou soustředěny do samostatného oddílu 3.5, tedy do historického exkursu.

Čtvrtá kapitola pojednává o úvahách de lege lata. Autor si vzal k srdci výhrady komise při 1.ústní obhajobě a v úvodu rozebírá návěti a dovětek ustanovení § 67 TrŘ. Správně – na podkladě dřívějších výhrad – akcentuje logický a systematický výklad těchto podmínek při aplikaci rozhodování dle § 72 trestního řádu. Pasáže na str.26 až 30 jsou až příliš popisné, bez dalšího vlastního zpracování. Samostatné oddíly pojednávají o všech třech důvodech vazby. Znovu lze ocenit odkazy na rozhodovací praxi Ústavního soudu. Tyto pasáže lze považovat za nejlépe zpracované. Větší prostor by si však zasloužila judikatura obecných soudů. Jinak však zcela reagoval na předchozí výhrady a logicky je zpracoval. Nadále nepovažuji za dostačující rozbor ustanovení § 68 odst.3 písm.e) trestního řádu z pohledu Ústavního soudu a jeho nálezů týkajících se prolomení limitu ustanovení § 68 odst.2 TrŘ. Spravedlivě nutno poukázat na to, že diplomant je seznámen s institutem § 68 odst.3 TrŘ, jak vyplývá z kapitoly o komparaci se SR (str.78 odst.2). Odpověď znovu očekávám při ústní obhajobě.

Ve čtvrtém oddílu předkládá diplomant své stručné úvahy o platné úpravě rozhodování o vazbě a úkolech rozhodujících orgánů z pohledu judikatury ESLP. Zdůrazňuje však, že specifickému právu na slyšení obviněného se podrobněji věnuje v samostatné části 4.10.2.

Pátý oddíl je věnován dostačujícím, i když popisným způsobem, rozhodování o vazbě a úkolům rozhodujících orgánů. Stále oceňuji, že autor si jako pramen opatřil příslušný pokyn obecné povahy NSZ, Popisným způsobem, kompilací vlastního znění zákona a obsáhlými citacemi pramenů pojednává o návrhu na vzetí do vazby v oddílu 4.6. Stejně tak oddíly 4.7 a 4.8 o rozhodnutí o vazbě a jsou výrazně zpracovány metodou kompilace. Posledně zmíněný oddíl o přezkoumávání důvodů vazby a o stížnosti proti rozhodnutí o vazbě je již zpracován konzistentně s akcentem na právo na slyšení při soudním přezkumu rozhodnutí státního zástupce o ponechání ve vazbě. Oddíl 4.9 pojednává o stížnosti proti rozhodnutí o vazbě. Diplomant se poučil z předchozích neúspěchů a poukazuje na Pl.ÚS 6/10, jímž v souladu s rozhodnutím ESLP byl fakticky odebrán odkladný účinek stížnosti státního zástupce proti rozhodnutí o propuštění z vazby v souvislosti s „byť nepravomocným, zprošťujícím rozsudkem nalézacího soudu. V bodě 4.10 o trvání vazby diplomant konečně zareagoval na opakované výtky posudků a rozebral nejen maximální lhůty vazby a lhůty pro obligatorní přezkum ponechání ve vazbě, ale již zmíněné právo na slyšení obviněného, a to – z mého pohledu – dostačujícím způsobem. Pokud jde o možnosti nahrazení vazby, ty podal diplomant stejně jako v předchozí verzi práce v podstatě dostačujícím způsobem. Otázce nutné obhajoby z důvodu vzetí do vazby věnoval autor samostatný oddíl 4.12., v němž reagoval na výhrady prvních posudků. V souladu s námitkami předchozího posudku zpracoval diplomant v samostatném pododdílu zvláštní úpravu vazebního řízení u mladistvých. Tuto část lze považovat z hlediska obsahového považovat za dostačující, škoda nedostatečné redakce poněkud snižující formální úroveň.

Za konzistentní část práce lze považovat **kapitulu pátou**, v níž diplomant s užitím metody komparace, přesto v určitých pasážích příliš kompilací a popisně, seznamuje se slovenskou úpravou. V návaznosti na dříve uplatněné výhrady oponentského posudku poukázal i na rozdíl ve slovenské úpravě, podle které soudce pro přípravné řízení není vázán při stanovení vazebních důvodů návrhem prokurátora.

Očekávanou stěžejní částí jsou úvahy de lege ferenda v **šesté kapitole**. Návrhy autora

na zavedení soudce pro přípravné řízení považují za do značné míry odůvodněné, stejně jako rozlišení vazby obligatorní a fakultativní, jinak řečeno opětovné zavedení obligatorní vazby u zvláště závažných zločinů s možností jejího nahrazení. Námět na znovuzavedení trestu smrti však již překračuje vlastní téma práce a opomíjí nejen podrobné kriminologické studie, ale především mezinárodněprávní závazky ČR.

Diplomant zdánlivě zareagoval na požadavky konzultanta i oponenta a zaujal postoj k záměru rekodifikace a připravované novele trestního řádu právě ve vztahu k nové úpravě vazebního řízení. Jeho vyjádření je však natolik obecné, že vzbuzuje pochybnosti, zda se s těmito relevantními prameny vůbec seznámil, a to tím spíše, že jsem je nenalezl mezi použitými prameny či v odkazech (!). U obhajoby očekávám vysvětlení a konkrétní odpověď.

Samotný **Závěr** má dva odstavce. První je poměrně nesourodým textem reagujícím zčásti na úvahy de lege ferenda, zčásti reagujícím na problematiku dobrovolného nástupu odsouzených k nepodmíněnému trestu do jeho výkonu (aniž by bral do úvahy přečin dle § 337 odst.1 písm.e) trestního zákoníku a zajišťovací účel institutu vazby ve vztahu k probíhajícímu trestnímu stíhání), druhý mě, stejně jako v předchozí verzi, oproti tomu oslovil. Při obhajobě proto očekávám vysvětlení rozdílu mezi podstatou, funkcí a účelem příkazu k zatčení a příkazu k dodání do výkonu trestu.

Následuje cizojazyčné **resumé** a jako příloha vzor pro státního zástupce, který jen okrajově souvisí s předmětem práce.

S ohledem na shora uvedené mám opětovně za to, že autor dosáhl svého maxima v písemném projevu. Ze shora uvedených výhrad lze dovodit, že práci nadále považují za hraniční, neboť diplomant nezareagoval znovu či odpovídajícím způsobem na dříve položené otázky. Přesto ji **lze připustit k obhajobě**. Prozatím kvalifikuji stupněm **dobře**. Konečný výsledek bude však záležet až na kvalitě ústní obhajoby.

V Plzni dne 1.8.2011

JUDr. Pravoslav Polák